

اتاق بازرگانی
صنایع، معادن و کشاورزی
اصفهان
ISFAHAN CHAMBER OF COMMERCE
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

پیش بینی آینده اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۰ (۲۰۲۱) میلاادی) از منظر نهادهای بین المللی

اسفند ماه ۱۳۹۹

مجری:

واحد پژوهش و بررسی های اقتصادی

شناسنامه پژوهش

نام پژوهش : پیش بینی آینده اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۰ (۲۰۲۱ میلادی) از

منظر نهادهای بین‌المللی

کد شناسایی : ۱۱۱۱۱۹۹۱۲۲۷

مجری پژوهش : واحد پژوهش و بررسی های اقتصادی

انتشارات: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان

نوبت چاپ: ...

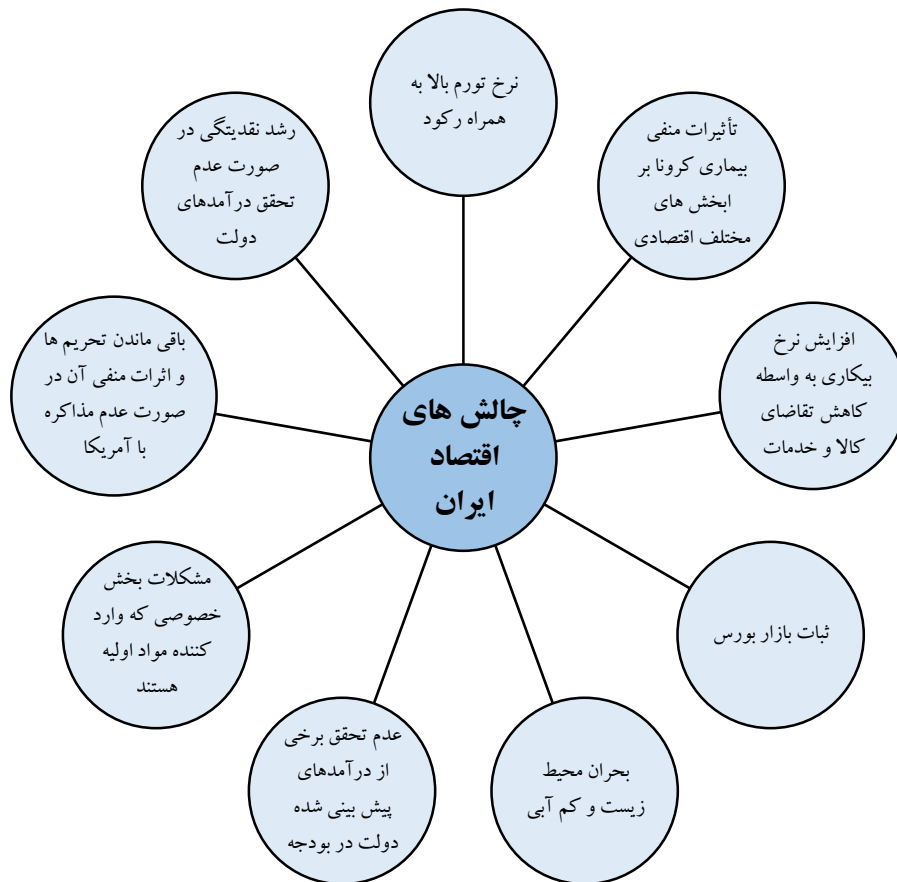
تاریخ انتشار: اسفندماه ۱۳۹۹

صاحب امتیاز: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان

مقدمه:

مجله اکونومیست، در آخرین گزارش خود پیش‌بینی کرده است که نرخ تورم ایران در سال آینده با اتخاذ سیاست پولی انبساطی و تداوم کاهش ارزش پول ملی، از رقم ۲۸/۸ درصد به ۳۲ درصد خواهد رسید و اگر مذاکرات ایران و آمریکا بر سر مسائل هسته‌ای و برجام به نتیجه برسد، رشد اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۱ (۲۰۲۲-۲۳ میلادی) به رقم قابل توجهی خواهد رسید. بنابراین بر خلاف پیش‌بینی‌های صورت گرفته جهت بهبود رشد اقتصادی ایران در سال ۲۰۲۱، نشانه‌هایی از کاهش تورم به طور چشم‌گیری وجود ندارد. اقتصاد ایران چالش‌های متفاوتی دارد که باعث ایجاد پیچیدگی در فضای اقتصادی می‌شود و بهبود شرایط اقتصادی مستلزم پیش‌شرط‌های زیادی است. چالش‌هایی که اقتصاد ایران در سال آینده با آن روبرو خواهد بود، عبارتند از:

شکل ۱. چالش‌های پیش‌روی اقتصاد ایران

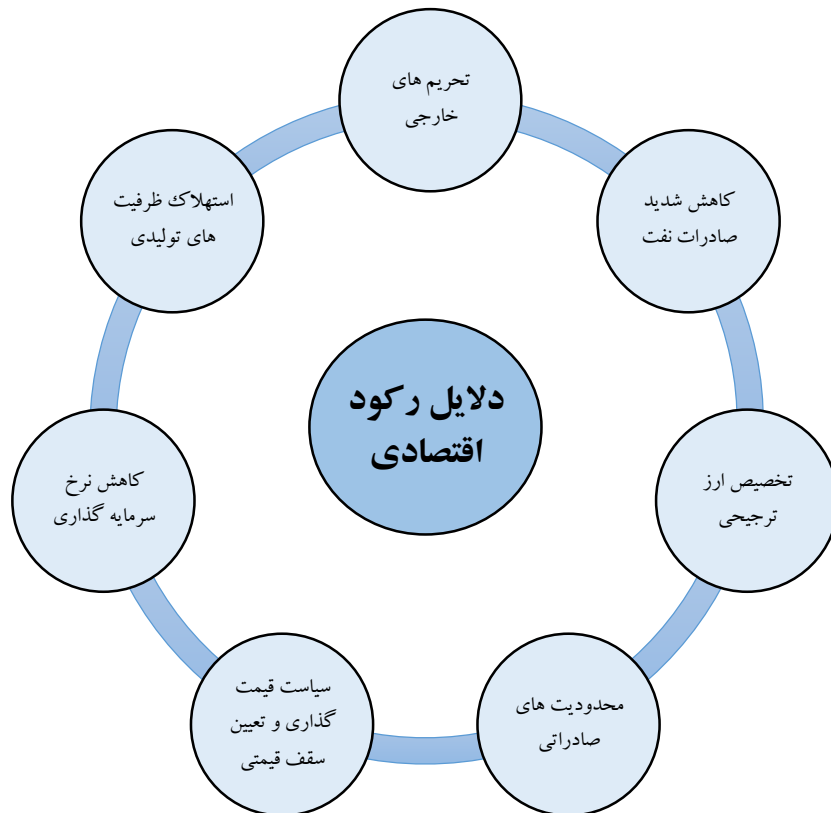
با شدت گرفتن کرونا، به دلیل محدودیت‌های اعمال شده، بخش گردشگری در ایران تحت تأثیر قرار گرفته و به بیکار شدن مشاغل این بخش منجر شده است. این محدودیت‌ها با توجه به موج‌های کرونا احتمال تشدید دارد، اما بعید است منجر به تعطیلی کامل کشور شود.

دولت ایران با در پیش گرفتن سیاست خودکفایی اقتصادی و افزایش تولیدات صنعتی در کوتاه‌مدت سعی کرده است آثار منفی شیوع کرونا و همچنین اثرات تحریم‌ها را کاهش دهد، در همین زمینه تا حدی به موفقیت‌هایی نیز دست یافته است. البته با توجه به این که اقتصاد ایران وابستگی زیادی به فروش نفت دارد، همچنان مذاکره برای رفع تحریم‌ها و امکان فروش نفت و گاز جهت ارزآوری در اولویت خواهد بود.

با تغییر دولت در آمریکا، انتظار می‌رود به تریج تحریم‌های نفتی علیه ایران برداشته یا تخفیف یابد، اما شتاب آن بستگی به روند مذاکرات دارد. بنابراین با توجه به وسعت و گستردگی شبکه مالی آمریکا در جهان، فضای کسب و کار در ایران در سال ۲۰۲۱ همچنان متأثر از تحریم‌های آمریکا خواهد بود. پس از آن نیز همچنان محدودیت‌هایی برای سرمایه‌گذاری و تأمین مالی و همچنین تجارت در ایران خواهد بود. به دلیل عدم پیش‌بینی پذیر بودن رفع تحریم‌ها، شرکت‌های خارجی نیز تمایل به زیرپا گذاشتن تحریم‌های آمریکا ندارند. بنابراین از آنجایی که بازسازی اساسی اقتصاد ایران دشوار است، ایران سیاست خود را در جذب منابع مالی خارجی متمرکز خواهد کرد. دولت آمریکا با وام ۵ میلیارد دلاری ایران از صندوق بین‌المللی پول مخالفت کرده است، اما با پیشرفت مذاکرات احیای برجام، امکان دسترسی ایران به این وام وجود دارد. همچنین در این رابطه ایران خواهد کوشید تا از منابع مالی متنوع به تأمین مالی پردازد که توافق با چین، روسیه و برخی کشورهای اروپایی دور از انتظار نیست.

رشد اقتصادی و سیاست مالی

بی‌تحرکی اقتصاد در کنار محدودیت‌های تجاری و از همه مهم‌تر وجود تحریم‌ها باعث شده است تا رشد اقتصادی کشور در چند سال اخیر همچنان منفی باقی بماند. در این مورد در حالی که در برنامه ششم توسعه و تا سال ۱۴۰۰ دستیابی به نرخ رشد اقتصادی ۸ درصد به عنوان یک الزام مطرح شده است، اما شواهد نشان می‌دهد که نه تنها در جهت رسیدن به این رقم به کندی گام برداشته می‌شود، بلکه در برخی مواقع، برگشت به عقب نیز وجود دارد. عملکرد رشد اقتصادی در اقتصاد ایران، فقط در برخی از مقاطع و به صورت موقتی بالا بوده و مجدداً مسیر رشد پایین را در پیش گرفته است. ریشه اصلی رشد منفی و رکود چند ساله، تحولات عوامل تعیین‌کننده رشد اقتصادی به ویژه کاهش نرخ رشد سرمایه‌گذاری و استهلاک ظرفیت‌های تولیدی در اقتصاد ایران بوده است. بنابراین جدای از این مورد سایر موارد اثرگذار بر وضعیت رکودی حاکم بر اقتصاد ایران را می‌توان به شکل زیر نشان داد:

شکل ۲. دلایل رکود اقتصادی

صندوق بین المللی پول در گزارش اولیه خود از وضعیت اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۱، پیش بینی کرده است که اقتصاد ایران پس از سه سال از رکود خارج شود. به گفته این نهاد، پیش بینی می شود رشد اقتصادی سال جاری ایران مثبت ۳ درصد باشد. طبق پیش بینی ارائه شده توسط این نهاد بین المللی، در سال ۲۰۲۱، بعد از اتمام و کنترل پاندمی کرونا، نرخ رشد اقتصادی برای اکثر مناطق جهان و همچنین برای ایران مثبت خواهد بود. در این گزارش کمترین رشد اقتصادی برای کشور ونزوئلا با منفی ده درصد پیش بینی شده است و بیشترین نرخ برای کشور هند با رشد ۸/۸ درصد خواهد بود. پیش بینی صندوق بین المللی پول از نرخ رشد GDP واقعی جهان و کشورهای منتخب در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۱. پیش بینی صندوق بین المللی پول از رشد GDP واقعی در سال ۲۰۲۱ در ایران و برخی کشورهای منتخب (درصد)

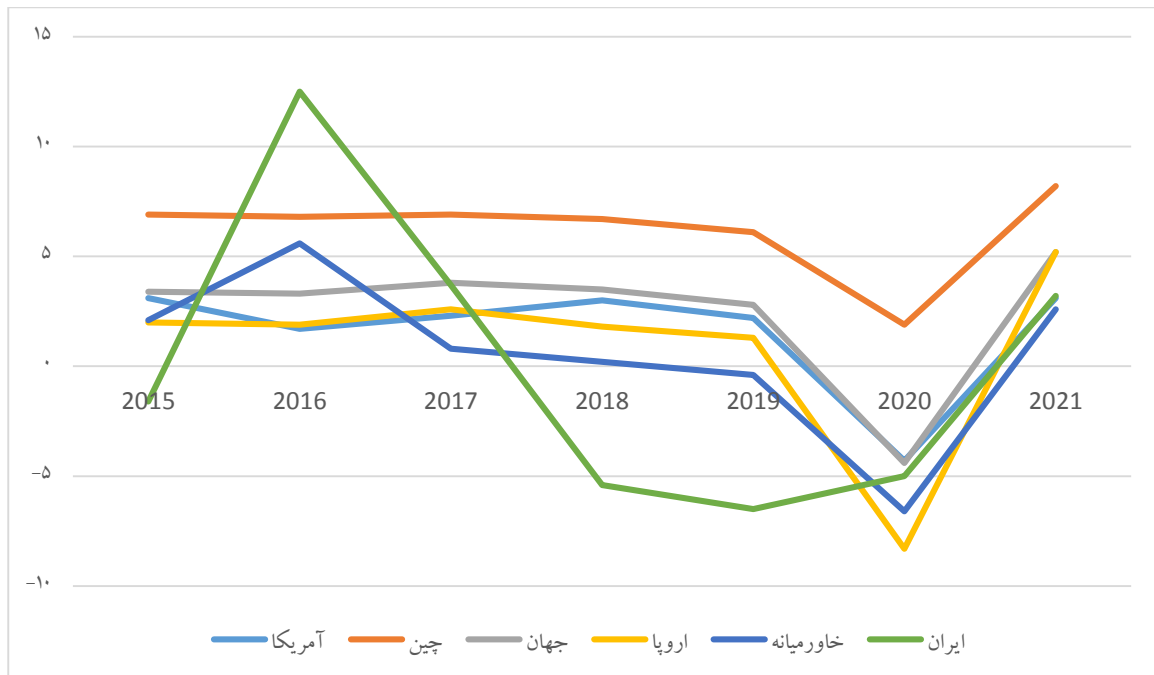
ایران	خاورمیانه	اروپا	جهان	چین	آمریکا	
-۱/۶	۲/۱	۲	۳/۴	۶/۹	۳/۱	۲۰۱۵
۱۲/۵	۵/۶	۱/۹	۳/۳	۶/۸	۱/۷	۲۰۱۶
۳/۷	۰/۸	۲/۶	۳/۸	۶/۹	۲/۳	۲۰۱۷
-۵/۴	۰/۲	۱/۸	۳/۵	۶/۷	۳	۲۰۱۸

ایران	خاورمیانه	اروپا	جهان	چین	آمریکا	
-۶/۵	-۰/۴	۱/۳	۲/۸	۶/۱	۲/۲	۲۰۱۹
-۵	-۶/۶	-۸/۳	-۴/۴	۱/۹	-۴/۳	۲۰۲۰
۳/۲	۲/۶	۵/۲	۵/۲	۸/۲	۳/۱	۲۰۲۱

منبع: صندوق بین المللی پول

همچنین در نمودار زیر مقایسه بین رشد GDP واقعی ایران با جهان طبق داده ها و پیش بینی صندوق بین المللی پول نشان داده شده است. همان طور که آشکار است، نرخ رشد در ایران با نوسانات بسیار زیادی همراه بوده است. اما طبق پیش بینی های این نهاد در سال ۲۰۲۱، با انجام واکسیناسیون و کنترل بیماری کرونا، رشد اقتصادی در ایران و مناطق مثبت خواهد بود.

نمودار ۱. پیش بینی صندوق بین المللی پول از رشد GDP واقعی در سال ۲۰۲۱ در برخی کشورهای منتخب
منبع: صندوق بین المللی پول

طبق پیش بینی اکونومیست، با توجه به احیای اقتصاد چین و افزایش صادرات نفت توسط ایران، احتمال بهبود شرایط اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۰ (۲۰۲۱-۲۲) تا حدی وجود دارد و رشد اقتصادی می تواند تا مثبت ۲ درصد برسد. با این وجود بنا به دلایلی از جمله کاهش صادرات نفتی و غیرنفتی، اثر منفی کرونا بر فعالیت های اقتصادی و گردشگری، اقتصاد این کشور ۱۲ درصد کوچک شده است. با شروع مذاکرات هسته ای و احیای برجام، سرمایه گذاری افزایش یافته و رشد قابل توجهی در انتظار اقتصاد ایران خواهد بود. ولی احتمال شکست مذاکرات و افزایش تنش های ایران و آمریکا در سال های آینده، نااطمینانی را در بین خریداران نفت ایران و سرمایه گذاران

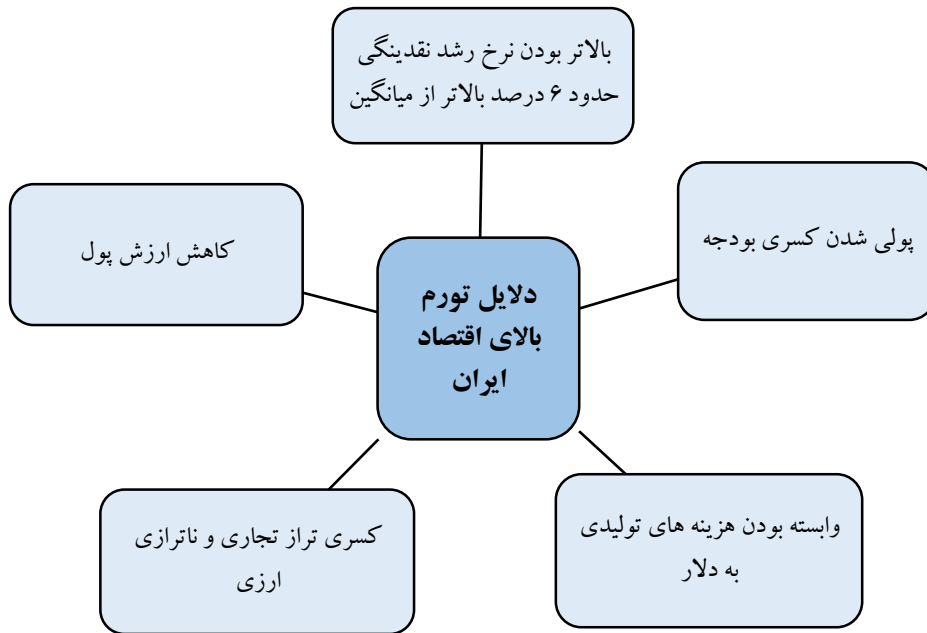

خارجی افزایش می دهد. این مسئله موجب می شود اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴ (۲۰۲۵ میلادی) رشد کمتر از ۰/۶ درصد را داشته باشد.

در کوتاه مدت با تداوم تحریم های آمریکا، کاهش فروش و کاهش قیمت نفت و اثرات سوء شیوع کرونا، فشارهای شدید مالی به قوت خود باقی خواهد ماند. در بودجه سال جاری ایران، فروش روزانه نفت، یک میلیون بشکه به قیمت ۵۰ دلار تدوین شده است. با این حال انتظار آن است که تقاضا برای نفت ایران در سال ۲۰۲۱ افزایش یابد. حتی احیای در حد متوسط اقتصاد ایران منجر به افزایش درآمد مالیاتی خواهد شد. افزایش درآمدهای مالیاتی در کنار افزایش قیمت جهانی نفت منجر به کاهش کسری بودجه می شود. این کسری از ۸ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۹ می تواند به ۶/۶ درصد از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۰ برسد. تراز مالی دولت در سال های بعد به دلیل افزایش قیمت نفت و افزایش تولید گاز با بهره برداری از فاز ۱۱ پارس جنوبی، بهبود خواهد یافت. اما پیش بینی می شود به همان نسبت هزینه های دولت نیز افزایش یابد و در سال ۱۴۰۴ (۲۰۲۵-۲۶ میلادی) میزان کسری به ۵/۳ درصد GDP برسد. با به وجود آمدن فضای نااطمینانی در داخل کشور، حتی اگر تحریم ها یا بخشی از آنها رفع شود، دولت ایران برای قرض گرفتن از خارج فرصت چندانی نخواهد داشت، هر چند برخی اقدامات روسیه و چین می تواند راهگشا باشد. بنابراین مقامات ایران باید بیشتر بر استقرای داخلی فروش اوراق داخلی و همچنین فروش دارایی های دولت برنامه ریزی کند.

تورم و سیاست پولی

طبق پیش بینی اکونومیست، در کوتاه مدت، مشکلات ناشی از تحریم و شیوع کرونا، باعث ایجاد فشارهای تورمی بر اقتصاد ایران خواهد شد. در کنار آن، کاهش ارزش پول ملی یکی از اصلی ترین ویژگی های اقتصاد ایران است به طوری که در نه ماهه نخست سال ۲۰۲۰ حدود ۵۵ درصد از ارزش خود را از دست داده است. انتظار بر آن است که نرخ تورم ۲۸/۸ درصد در سال ۲۰۲۰، در سال ۲۰۲۱ با توجه به سیاست های پولی انبساطی و استمرار تضعیف پول ملی، به ۳۲/۷ درصد برسد. البته روند تضعیف ارزش پول ملی، با توجه به نتایج مذاکرات و افزایش فروش نفت، کندتر خواهد شد. بنابراین در سال ۲۰۲۴، انتظار کاهش نرخ تورم به ۱۶/۵ درصد وجود دارد. مهار نرخ تورم در اقتصاد ایران همواره یکی از دغدغه های سیاست گذاران و مقامات پولی در ایران بوده است. دلایل بالا بودن نرخ تورم در اقتصاد ایران را می توان به شکل زیر نشان داد:

شکل ۳. دلایل تورم بالای اقتصاد ایران

در مورد افزایش نرخ تورم، آنچه که تقریباً همه‌ی اقتصاددانان به آن معتقدند، افزایش ناموزون و بیش از حد نقدینگی در گردش نسبت به رشد اقتصادی است.

طبق آمار ارائه شده صندوق بین‌المللی پول، نرخ تورم ایران در سال ۲۰۲۰، بالغ بر ۳۰/۵ درصد و همچنین برای سال ۲۰۲۱ با اندکی کاهش ۳۰ درصد پیش بینی شده است. این در حالی است که تورم اروپا در همین سال کمتر از دو درصد پیش بینی شده است. پیش بینی صندوق بین‌المللی پول از نرخ تورم جهان و کشورهای منتخب در جدول زیر نشان می‌دهد برای سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱، کمتر از چهار درصد کمتر پیش‌بینی شده است.

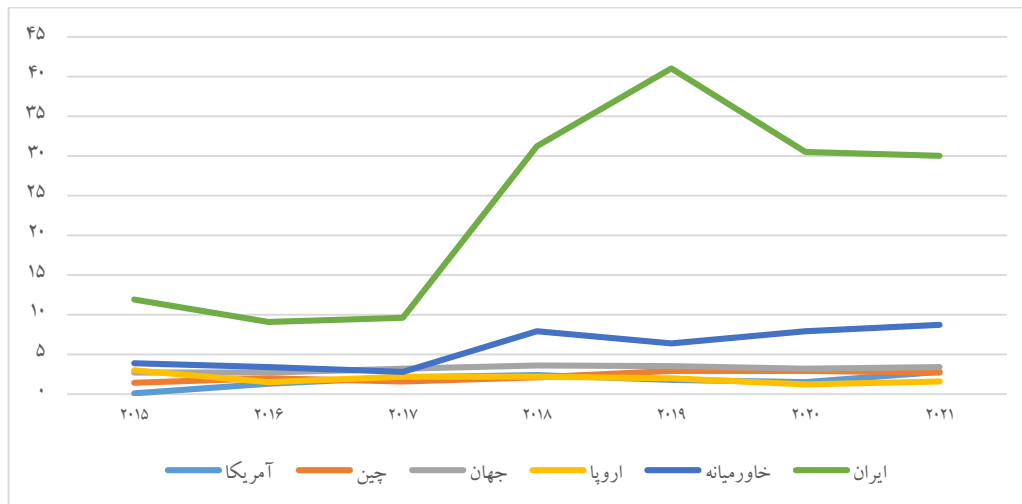
جدول ۲. پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول از نرخ تورم در سال ۲۰۲۱ در ایران و برخی کشورهای منتخب

ایران	خاورمیانه	اروپا	جهان	چین	آمریکا	
۱۱/۹	۳/۹	۳	۲/۷	۱/۴	۰/۱	۲۰۱۵
۹/۱	۳/۴	۱/۵	۲/۷	۲	۱/۳	۲۰۱۶
۹/۶	۲/۸	۲/۲	۳/۲	۱/۶	۲/۱	۲۰۱۷
۳۱/۲	۷/۹	۲/۲	۳/۶	۲/۱	۲/۴	۲۰۱۸
۴۱	۶/۴	۲	۳/۵	۲/۹	۱/۸	۲۰۱۹
۳۰/۵	۷/۹	۱/۲	۳/۲	۲/۹	۱/۵	۲۰۲۰
۳۰	۸/۷	۱/۶	۳/۴	۲/۷	۲/۸	۲۰۲۱

منبع: صندوق بین‌المللی پول

همان طور که آمار ارائه شده در جدول (۲) نشان می‌دهد، نرخ تورم اقتصاد ایران نوسان‌های زیادی در سال‌های اخیر داشته است. مطابق با این اطلاعات نرخ تورم ایران در سال ۲۰۲۰ نسبت به سایر کشورها بالاتر بوده و در سال ۲۰۲۱ نیز بر اساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول کاهش چشمگیری نخواهد داشت. نرخ تورم بالا به بی‌ثباتی اقتصاد دامن زده و تصمیم سرمایه‌گذاران را به دلیل تغییر نرخ بهره واقعی تحت تأثیر قرار خواهد داد. در نمودار زیر مقایسه نوسانات نرخ تورم در ایران به همراه بقیه مناطق جهان نشان داده شده است:

نمودار ۲. مقایسه تورم ایران و جهان در سال‌های گذشته و پیش‌بینی سال ۲۰۲۱

در گزارش اکونومیست از چشم‌انداز اقتصاد ایران آمده است که در شرایط پابرجا بودن تحریم‌های آمریکا، بانک مرکزی اقدامات مؤثری برای مهار نقدینگی و مقابله با تضعیف ارزش پول ملی خواهد داشت از جمله الزام شرکت‌های صادرکننده به تحویل تمام ارز ناشی از صادرات به کشور. همچنین بانک مرکزی برای رفع کسری بودجه، نقدینگی بیشتری را به اقتصاد تزریق خواهد کرد که این امر منجر به وخیم‌تر شدن وضعیت پولی، رشد عرضه پول و تورم خواهد شد. این در حالی است که به دلیل شرایط رکودی حاکم بر اقتصاد، احتمالاً بانک مرکزی از افزایش نرخ بهره در سال ۲۰۲۱ چشم‌پوشی کند. از این رو با توجه به نرخ افزایشی تورم و ثبات نرخ بهره، نرخ واقعی بهره منفی باقی می‌ماند. این امر موجب می‌شود فشارها از کاهش ارزش پول ملی کاسته نشود. همچنین با افزایش صادرات نفت در کشور، بانک مرکزی سیاست افزایش تدریجی نرخ بهره را در پیش خواهد گرفت، هرچند که این سیاست به مهار تورم کمک جدی نخواهد کرد.

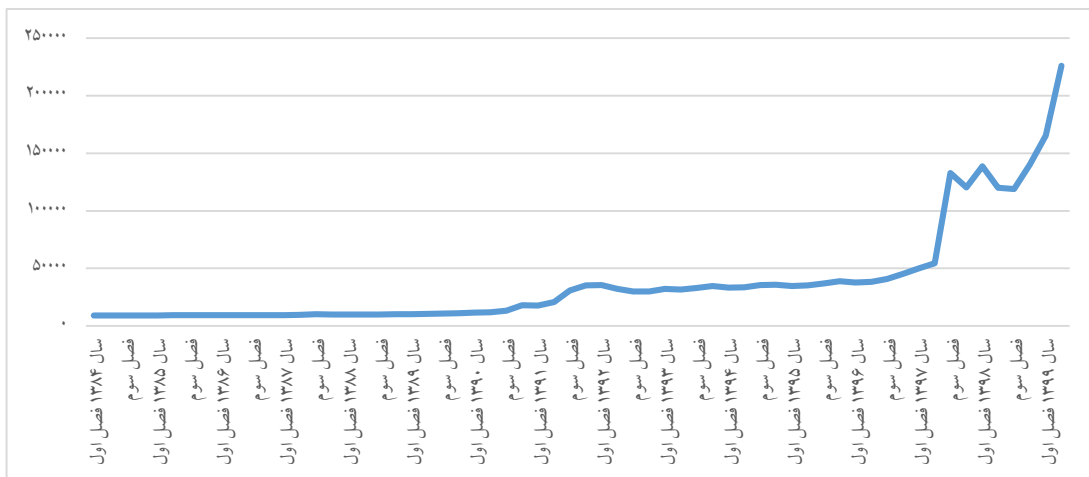
نرخ ارز

بررسی روند نرخ ارز نشان می‌دهد که در سال‌های ۱۳۸۱ تا اواسط سال ۱۳۸۹، نرخ ارز در اقتصاد ایران نزدیک به نرخ ارز تعادلی بازار ارز حرکت کرده است. اما از نیمه دوم سال ۱۳۸۹ با افزایش نرخ ارز غیررسمی ارز و عدم تعدیل کافی نرخ رسمی ارز، شکاف بین نرخ رسمی و غیررسمی ارز ایجاد شد به نحوی که در پائیز سال ۱۳۹۰،

نرخ غیررسمی ارز حدود ۱۵،۰۰۰ ریال بوده است، نرخ رسمی ارز حدود ۱۱،۰۰۰ ریال بوده است. از سال ۱۳۹۱ در پی تشدید تحریم‌های خارجی، کاهش صادرات نفت و به دنبال آن کاهش درآمدهای ارزی و بلوکه شدن بخشی از این منابع، زمینه افزایش چندبرابری نرخ ارز فراهم شد. بعد از بحران سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ که بازار ارز شاهد نوسانات شدیدی بود، از نیمه دوم سال ۱۳۹۲ تا انتهای سال ۱۳۹۴ بازار ارز با ثبات نسبی روبه رو بوده و تغییرات چندانی نداشته است. در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ مجدداً نوسانات بازار ارز شدت گرفت و در فروردین ماه ۱۳۹۷ هیئت دولت مصوب کرد که از فروردین ۱۳۹۷ نرخ ارز به طور یکسان برای همه مصارف ارزی بر اساس هر دلار معادل ۴۲،۰۰۰ ریال تعیین گردید.

همچنین واردات کلیه کالاها به صورت تجاری به کشور اعم از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه و سایر مبادی بدون سفارش ممنوع شد. این تصمیم موجب تشدید اختلاف قیمت نرخ ترجیحی ارز و نرخ بازار غیررسمی شد. به طور کلی در سال ۹۷ به دلیل جو روانی ناشی از تحریم، فشار دولت‌های خارجی و سیاست‌های دولت، نرخ ارز جهش زیادی داشت. در سال ۱۳۹۸ با توجه به تشدید تحریم‌ها و ادامه سیاست فشار حداکثری و کاهش چشم‌گیر فروش نفت ایران، نرخ ارز به روند افزایشی خود ادامه داد و در انتهای سال در مواجهه با بیماری کرونا، همین روند تداوم یافت. در سال ۱۳۹۹، با وجود تحریم‌ها و بیماری کرونا، این شرایط تا پاییز ادامه یافت و در ابتدای پاییز نرخ ارز به بالاترین میزان خود رسید. در اواسط پاییز با شروع انتخابات ۲۰۲۰ آمریکا و امیدها برای نتایج آن و باز شدن راه مذاکره بین دو کشور، دلار روند نزولی به خود گرفت ولی همچنان از کانال ۲۰۰،۰۰۰ ریال خارج نشد. در نمودار زیر این روند طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۹ نشان داده شده است.

نمودار ۳. روند فصلی نرخ ارز (دلار) در ایران

بر اساس برآوردهای صورت گرفته از صندوق بین‌المللی پول، مجموع ذخایر ارزی ایران در پایان سال ۲۰۱۹ حدود ۸۶ میلیارد دلار بوده است. این ذخایر ارزی از سال ۲۰۱۵ حدوداً ۲۵ درصد کاهش داشته است و می‌تواند

هزینه واردات ایران برای ۱۵ ماه را تأمین کند. در این زمینه، در ماه می سال ۲۰۲۰، مجلس ایران طرحی را به تصویب رساند که واحد پول ملی ایران از ریال به تومان تغییر کند، اما بدون انجام اصلاحات اساسی، این قانون چیزی بیش از یک تغییر ظاهری در واحد پول ملی نخواهد بود. با توجه به شرایط اقتصادی ناشی از تحریم‌ها و شیوع کرونا، پیش‌بینی می‌شود مقامات ایران تکیه زیادی به ذخایر ارزی کشور داشته باشند که به همین دلیل حفظ نرخ ارز رسمی برای مقامات بانک مرکزی مشکل می‌شود. انتظار می‌رود که مذاکرات هسته‌ای بین آمریکا و ایران از شدت تنش‌ها و تحریم‌ها بکاهد و پول ملی ایران در سال ۱۴۰۰ تقویت شود، اما همچنان دو نرخ بودن ارز پابرجا خواهد بود و از اختلاف آن کاسته نخواهد شد.

همچنان پیش‌بینی می‌شود صادرات نفت ایران در سال ۱۴۰۰ تا حدود ۵۰ درصد افزایش یابد و بتواند میزان صادرات نفت خود را به ۴۴۰ هزار بشکه در روز برساند. با این حال هم‌چنان این رقم از بیشترین میزان فروش نفت ایران در سال ۲۰۱۷ (۲/۴ میلیون بشکه در روز) کمتر خواهد بود. از طرف دیگر با افزایش صادرات و ورود ارز به کشور، واردات نیز افزایش یافته و اقتصاد کشور احتمالاً از رکود سه ساله حاکم بر اقتصاد خارج می‌شود. بخش خدمات نیز با رشد و رونق تجارت کالاها، گسترش پیدا خواهد کرد. با بهبود شرایط اقتصادی و افزایش صادرات نفتی و غیرنفتی، انتظار می‌رود تراز حساب‌های جاری مثبت شود و طی سال‌های ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۴ به طور متوسط معادل ۱/۴ درصد تولید ناخالص داخلی در سال باشد.

جمع‌بندی:

پیش‌بینی‌های صورت گرفته توسط نهادهای بین‌المللی از جمله بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول برای اقتصاد جهان، حاکی از آن است که در سال ۲۰۲۱ با گسترش واکسیناسیون برای کنترل بیماری کرونا در کشورها و مهار آن، رشد اقتصادی کشورها مجدداً در مدار مثبت قرار بگیرد و گذشته‌ی منفی خود را جبران کند. در بین کشورها، کشور چین علی‌رغم آن که مبدأ شیوع این بیماری بود، اما برخلاف بسیاری از کشورها با وجود کاهش رشد اقتصادی اما رشد منفی را تجربه نکرد و برای سال ۲۰۲۱ نیز جزء کشورهای با رشد اقتصادی بالا در نظر گرفته شده است. در این مورد صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی کرده است که در سال ۲۰۲۱، کشور هند بالاترین رشد اقتصادی با رقم ۸/۸ درصد را تجربه خواهد کرد و کشور چین با اختلاف بسیار کمی با عدد ۸/۲ درصد در رده‌های پایین‌تر از هند قرار گرفته است. این نهاد بین‌المللی پیش‌بینی کرده است کشور ایران در سال ۲۰۲۱ رشد اقتصادی ۳/۲ درصدی را تجربه کند که آثار و نتایج مثبتی را برای اقتصاد در بر خواهد داشت. اما پیش‌بینی‌ها در مورد نرخ تورم هم‌چنان حاکی از بالا بودن نرخ تورم برای ایران است. این نهاد بین‌المللی پیش‌بینی کرده است که نرخ تورم تنها چند درصد پایین‌تر از سال ۲۰۲۰ باشد. نرخ تورم در سال ۲۰۲۰، ۳۰/۵ درصد بوده است و برای

سال ۲۰۲۱ تنها ۰/۵ درصد کاهش پیش‌بینی شده است. همچنین با به نتیجه رسیدن مذاکرات هسته‌ای بین ایران و آمریکا پیش‌بینی می‌شود که میزان صادرات نفت ایران تا روزی ۴۴۰ هزار بشکه نفت در روز برسد و این مورد با افزایش عرضه ارز در کشور، می‌تواند باعث کاهش قیمت ارز یا ثبات نرخ ارز شود. اما با توجه به پیش‌بینی بودجه ایران به فروش ۲ میلیون و سیصد هزار بشکه در روز و امکان عدم فروش این میزان نفت، احتمال پولی شدن رفع کسری بودجه وجود دارد و می‌تواند موجب بی‌ثباتی نرخ ارز و افزایش تورم در پی آن باشد.